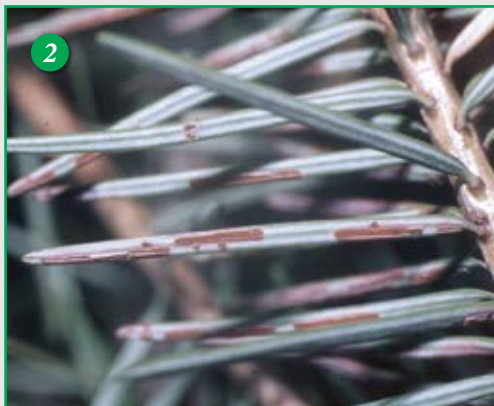

Iščemo karantenske in druge gozdu nevarne organizme

Rdeči osip duglazije (*Rhabdocline pseudotsugae*)

Ana Brglez, dr. Nikica Ogris in dr. Barbara Piškur,
Oddelek za varstvo gozdov,
Gozdarski inštitut Slovenije (ana.brglez@gozdis.si)

Rdeči osip duglazije

LATINSKO IME

Rhabdocline pseudotsugae Syd.

RAZŠIRJENOST

Bolezen so prvič zabeležili v Severni Ameriki leta 1911. Na Škotsko so jo z okuženimi sadikami navadne ameriške duglazije prenesli leta 1914, od koder se je razširila v celinsko Evropo. Pri nas so jo odkrili leta 1951 na Koroškem. Zdaj je razširjena povsod, kjer uspevajo nasadi duglazij.

GOSTITELJI

Navadna ameriška duglazija (*Pseudotsuga menziesii*). Najbolj občutljiv je sivi različek duglazije (*P. menziesii* var. *caesia*), odpornejši je modri (*P. menziesii* var. *glauca*), najodpornejši pa zeleni (*P. menziesii* var. *menziesii*).

OPIS

Rdeči osip duglazije povzroča gliva *Rhabdocline pseudotsugae*. Prva bolezenska znamenja opazimo na iglicah jeseni, ko se na njih pojavijo drobne, rumeno zelene pegice, ki se postopoma večajo in postanejo rdeče vijoličaste (slika 1). Od februarja do maja so pege rdeče rjave barve. Aprila na spodnji strani iglic nastanejo rumeno rjava, podolgovata spolna trosišča (apoteciji) (slika 2). V maju in juniju v njih dozori askospore, ki se razširjajo s pomočjo vetra v vlažnem vremenu. Okužijo lahko le iglice tekočega leta. Askospore bruhajo iz apotecijev, dokler so iglice še na vejah. Ko v juliju odpadejo lanske okužene iglice z apoteciji, se v njih preneha razvoj askospor. Zaradi razraščanja micelija poškodovani deli okužene iglice po jesenskem in zimskem mrazu odmrejo in potemniijo. Neokuženi deli ostanejo zeleni, zato ima iglica značilen marmoriran videz. Močan pojav boleznij je povezan zlasti z visoko spomladansko vlažnostjo, medtem ko so v sušnih pomladanskih obdobjih okužbe redkejšje. Varietete navadne ameriške duglazije so različno odporne proti tej boleznij. Odpornejšim varietetam se brsti odpirajo kasneje, ko je v ozračju manjša količina askospor. Po novejših raziskavah so poleg askospor lahko potencialni vir okužb duglazij z *R. pseudotsugae* tudi okužena semena.

ZNAČILNA ZNAMENJA (SIMPTOMI)

- Drobne, rumeno zelene pegice na iglicah v jeseni, ki se sčasoma večajo in postanejo rdeče vijoličaste. Iglice dobijo značilen marmoriran videz. Od februarja do maja so pege rdeče rjave (slika 1);
- na spodnji strani iglic, v stromah, nastanejo rumeno rjava, podolgovata spolna trosišča (apoteciji), ki dozoriijo v maju in juniju (slika 2);
- iglice prezgodaj odpadejo (julija) (slika 3).

VPLIV

Okužbe bolj prizadenejo drevesa do starosti 30 let. Na starejših drevesih rdeči osip duglazije ni tako pomemben. Bolezen se pojavlja v drevesnicah in nasadih navadne ameriške duglazije. V čistih sestojih so okužbe močnejše. Oslabljeno drevo je podvrženo napadu sekundarnih škodljivcev. Ponavljajoče okužbe povzročijo hiranje, slabši prirastek ali celo odmiranje gostiteljskih dreves.

MOŽNE ZAMENJAVE

Osip iglic navadne ameriške duglazije je lahko posledica delovanja glive *Nothophaeocryptopus gaeumannii*. Za razliko od marmoriranega videza iglic pri napadu *R. pseudotsugae* so iglice sajastega videza in odpadejo šele po dveh do treh letih od okužbe. Prezgodnje odpadanje iglic povzročajo tudi duglazijeve hrčice (*Contarinia* spp.), pri čemer so iglice značilno izjedene od znotraj. Tudi ličinke storžev listonožke (*Leptoglossus occidentalis*) lahko s sesanjem iglic v vrhovih povzročajo škodo. Uš *Adelges cooleyi* na duglaziji, kot sekundarnem gostitelju, povzroča rumenenje, deformacije in osip iglic. Diskoloracije iglic in s tem manjši prirast povzročajo tudi glive, ki napadejo koreninski sistem duglazij (npr. *Amillaria* spp., *Heterobasidion* spp., *Phaeolus schweinitzii*). Poškodbe iglic lahko povzročijo tudi abiotiski dejavniki (npr. mraz in sol), zaradi česar iglice rjavijo in poleti odpadejo.

DODATNE INFORMACIJE

- Portal o varstvu gozdov (www.zdravgozd.si)
- Portal Invazivke (www.invazivke.si)
- Gozdarski inštitut Slovenije (www.gozdis.si)

ČE OPAZITE OPISANE SIMPTOME ALI NAJDETE ŠKODLJIVCA,
obvestite Gozdarski inštitut Slovenije (Oddelek za varstvo gozdov) ali
o najdbi poročajte v spletnem portalu Invazivke oziroma z mobilno aplikacijo Invazivke.

Slika 1: Rdeče vijoličaste pege na duglazijinih iglicah (foto: Andrej Kunca, National Forest Centre - Slovakia, Bugwood.org)

Slika 2: Podolgovati, rumeno rjavi apoteciji na spodnji strani duglazijinih iglic (foto: Dušan Jurc)

Slika 3: Osip iglic, ki so bile okužene v prejšnjem letu (foto: Petr Kapitola, Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture, Bugwood.org)

Tisk in oblikovanje publikacije je izvedeno v okviru projekta LIFE ARTEMIS (LIFE15 GIE/SI/000770), ki ga financirajo Evropska komisija v okviru finančnega mehanizma LIFE, Ministrstvo za okolje in prostor, Mestna občina Ljubljana in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Priprava prispevka je bila izvedena v okviru projekta CRP Uporabnost ameriške duglazije in drugih tujerodnih drevesnih vrst pri obnovi gozdov s saditvijo in setvijo v Sloveniji (V4-1818) ter v okviru programa mladih raziskovalcev.

